

Profesionalizarea si independenta membrilor din consiliile de administratie ale societatilor de stat – o necesitate -

Adoptarea unui cadru legislativ care să asigure corență și predictibilitate, elaborarea de politici și practici naționale relevante în materia guvernantei corporative, a profesionalizării și a autonomiei decizionale a Consiliilor de Administrație ale societăților cu capital de stat și mai ales **respectarea** acestora sunt elemente cruciale pentru ca România să se transforme din „candidat” în „membru” al **Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)**. Potrivit OCDE *“O bună guvernare corporativă ajută la construirea unui mediu de încredere, transparență și responsabilitate necesare pentru încurajarea investițiilor pe termen lung, a stabilității financiare și a integrității în afaceri, sprijinind astfel o creștere mai puternică și societăți mai incluzive.”*

Sunt peste douăzeci de ani de când Bursa de Valori București a emis primele reglementări de guvernare corporativă, care au permis trecerea la o etapa nouă, calitativă, prin elaborarea iar în anul 2016 a publicat **Codului de Guvernare Corporativă** aplicabil societăților listate. Rezultatele nu au întârziat să apară, dovadă că România se află deja de aproape trei ani în rândul țărilor ale căror piețe de capital sunt emergente.

Statutul de piață emergentă, aduce în prim plan calitatea actului de guvernare ca **necesitate și obligație** inclusiv pentru societățile listate cu capital de stat. Întâmplarea face ca tot în anul 2016 să fi fost promulgată și Legea 111/2016 pentru aprobarea OUG 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor de stat, prima reglementare din domeniu. Însă, spre deosebire de Bursa de Valori București care a înregistrat progrese recunoscute pe plan internațional, despre rezultatele aplicării OUG 109 cel mai mult se vorbește astăzi pe plan local, despre un permanent provizorat la nivelul conducerilor administrative dar și executive, iar în plan internațional despre faptul că investitorii au fost chemați în ultimii ani chiar și de câte 10 ori pe an la adunări generale pentru a aproba o multitudine de subiecte în condițiile în care, pe plan internațional practica consacrată este de o adunare generală pe an, maxim două.

Societățile cu capital de stat joacă un rol important în economia românească în ceea ce privește contribuția la produsul intern brut și, mai mult decât atât au un rol crucial în furnizarea de produse esențiale și servicii de importanță sistemică, precum energia și transporturile. Datele OCDE ne arată că sectorul total al societăților cu capital de stat este evaluat la aproximativ **19 miliarde USD** și are aproximativ 183 mii de angajați. În comparație cu alte economii post-tranzitie, România are un

portofoliu relativ mare de societăți cu capital de stat listate, societăți care au jucat un rol semnificativ în dezvoltarea pieței de capital autohtone. Optsprezece societăți având capital majoritar de stat sunt tranzacționate la Bursa de Valori București, dintre care cele mai mari și mai valoroase sunt concentrate în sectoarele energetice.

Fără a aduce în discuție aspectul conformării, din expunerea de mai sus rezultă în mod evident necesitatea implementării legislației specifice care este derivată din standardele și principiile de bună guvernare. Acesta este și contextul în care, Asociația Administratorilor Independenți a susținut demersul **Organismului Național de Standardizare – ASRO** de adoptare a standardului internațional ISO 37000:2021 sub denumirea – **SR ISO 37000 “Guvernanța organizațiilor”**, ca standard general aplicabil tuturor organizațiilor și care este în fapt un ghid de aplicare a principiilor esențiale care trebuie să guverneze actul de conducere, principii preluate de reglementari în forme mai mult sau mai puțin complicate, mai permissive sau restrictive. Potrivit standardelor, **calitatea procesului de selecție și recrutare al membrilor structurilor de conducere precum și numirea pe mandate definitive, având obiective transparente de mandat, reprezintă fundamentul pentru asigurarea premizelor unei bune guvernare**. O calitate slabă a procesului de selecție nu are cum să producă rezultate pozitive în materie de guvernare, după cum, lipsa unor numiri pe mandate definitive și absența obiectivelor nu poate avea consecințe favorabile.

AAI consideră necesar ca membrii Consiliilor de administrație ale societăților cu capital de stat să fie selectați, **exclusiv**, pe baza experienței profesionale relevante, a competențelor și abilităților necesare companiei, a etapei de dezvoltare în care se află aceasta și în corespondență cu obiectivele de mandat. Un exemplu relevant în acest sens, îl reprezintă **experiența în industrie** a candidaților la funcția de membru în consiliu de administrație, dar mai ales experiența în **conducerea sau elaborarea strategiei la companii de dimensiuni similare** în termeni de cifra de afaceri respectiv, din aceeași industrie sau din industrii similare.

Un alt aspect relevant, îl reprezintă **compoziția consiliului**, respectiv diversitatea de competențe profesionale, profile umane, respectiv culturale. Un exemplu clasic este acela că dacă printre obiectivele de mandat se află listarea acțiunilor companiei la Bursa, cel puțin unul dintre membrii conducerii trebuie să aibă competențe de piață de capital.

Un alt element important în alegerea membrilor în consiliile de administrație ale societăților cu capital de stat, se referă îndeosebi la **independența membrilor față de partidele politice**. Cu referire la acest

aspect principiile OCDE¹ menționează că „este important ca SOEs² [societăți cu capital de stat] să aibă **consilii puternice care pot acționa în interesul companiei și care pot supraveghea obiectiv activitatea conducerii executive, fără interferențe politice**. Este necesară asigurarea creșterii independenței membrilor din consilii și îmbunătățirea modului lor de funcționare”. OCDE face astfel referire, nu doar la independența “declarată” (spre ex. respectarea prevederilor legale privitoare la legăturile pe care candidații sau rudele acestora le au/le-au avut cu societatea) ci și la „**independența în gândire**” și **libertatea de exprimare**, iar această independență poate fi evaluată de către firmele profesionale de recrutare, cu ajutorul unor tehnici specifice.

Asociația Administratorilor Independenți din România susține **profesionalizarea** structurilor de conducere ale companiilor, prin asigurarea de **competente potrivite**, prin asigurarea **diversității** la nivelul consiliului dar mai ales prin asigurarea „**independenței în gândire**” și a **autonomiei în luarea deciziilor** la nivelul Consiliilor de Administrație ale societăților cu capital de stat. Toate acestea asigură premisele pentru o **bună guvernare**, menite să determine asigurarea unor modele de afaceri profitabile, componentă esențială a dezvoltării sustenabile a societăților cu capital de stat.

Asociația Administratorilor Independenți („AAI”) este o asociație profesională ce are ca misiune promovarea principiilor și standardelor de guvernare și consolidarea statutului profesional de membru independent în consiliile de administrație.

AAI își propune să contribuie la îmbunătățirea standardelor profesionale ale membrilor neexecutivi din consiliile de administrație în scopul dezvoltării și creșterii valorii companiilor românești.

*AAI este membru **ecoDa** - Confederația Europeană a Asociațiilor și Institutelor directorilor și administratorilor neexecutivi din Europa ce reunește pentru 50.000 de directori. Aceasta reprezintă interesele profesionale ale membrilor săi, îndeosebi în relația cu Parlamentul și Comisia Europeană. O singură asociație din fiecare țară poate fi membru ecoDa, iar AAI este unic reprezentant al României în această prestigioasă organizație pan-europeană.*

¹ OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises

² SOEs- Societati cu capital de stat